

UPŘESŇUJÍCÍ POKYN PRO FINANČNÍ ANALÝZU A VÝPOČET FINANČNÍ MEZERY U DOPRAVNÍCH PROJEKTŮ SPOLUFINANCOVANÝCH Z PROSTŘEDKŮ EU V OBDOBÍ 2007-2013

VERZE 2 – SRPEN 2010

Výpočet "finanční mezery" je novým pojmem programovacího období 2007 – 2013. Cílem tohoto dokumentu je poskytnout doporučení / postup, jak vypočítat finanční mezeru u projektů spolufinancovaných z fondů EU. Jedná se o přístup vypracovaný v souladu s platnou legislativou EU. Cílem je systematicky zohlednit při výpočtu příspěvku EU část investičních nákladů, která může být financována z příjmů vznikajících v důsledku projektu. Tento přístup je proto relevantní jen pro projekty spolufinancované z fondů EU (Fond soudržnosti, Evropský fond regionálního rozvoje).

Kromě výpočtu finanční mezery je u projektů spolufinancovaných z EU určitým specifíkem oproti projektům financovaným výhradně z národních zdrojů také způsob určení investičních nákladů projektu ve finanční analýze projektu.

Uvedené přístupy jsou směrodatné pro přípravu projektů realizovaných v rámci Operačního programu Doprava.

Obsah:

1	Specifika provádění finanční analýzy u projektů spolufinancovaných z EU.....	2
2	Výpočet finanční mezery pro projekty spolufinancované z EU	2
2.1	Postup při výpočtu finanční mezery u projektů financovaných z EU	3
2.2	EU nebo národní projekt – efektivní alokace fondů.....	9
3	Výjimky.....	9

1 Specifika provádění finanční analýzy u projektů spolufinancovaných z EU

Z metodického dokumentu EK-DG REGIO „Pracovní dokument 4 Metodické pokyny pro provedení analýzy nákladů a přínosů“ vyplývá, že v rámci finanční analýzy se uvažují **pouze peněžní toky**, tj. skutečná částka peněz, která se v rámci projektu získá nebo vyplátí. V důsledku toho například nepeněžní účetní položky jako odpisy a rezervy na nepředvídané události nesmějí být do analýzy diskontovaných peněžních toků zahrnuty.

Oproti praxi běžné u projektů financovaných výhradně z národních zdrojů se ve finanční analýze prováděné v rámci analýzy nákladů a přínosů pro projekty spolufinancované z EU liší hodnota investičních nákladů. Zatímco např. investiční náklady, které vstupují do finanční analýzy dle Přílohy B. „Aktualizace metodiky pro výpočet efektivnosti investic na SŽDC, s.o.“, zahrnují dle platného dokumentu „Směrnice k členění investičních nákladů stavby u SŽDC, s.o. a závazné vzory jednotlivých formulářů pro zpracování položkových a souhrnných rozpočtů“ rezervu na nepředvídatelné události, tak dle Pracovního dokumentu č. 4 tato rezerva při výpočtu finanční analýzy nesmí být do částky investičních nákladů zahrnuta.

2 Výpočet finanční mezery pro projekty spolufinancované z EU

Z článku 55 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006, který stanovuje obecná ustanovení pro Evropský regionální rozvojový fond, Evropský sociální fond a Kohezní fond a který ruší nařízení Komise (EK) č. 1260/1999, vyplývá:

Projektem vytvářejícím příjmy se rozumí jakákoliv operace zahrnující investici do infrastruktury, z jejíhož používání se účtují poplatky hrazené přímo uživateli, nebo jakákoliv operace zahrnující prodej nebo pronájem pozemků či budov nebo jakékoliv jiné poskytování služeb za úplatu.

Dle pokynu COCOF (COCOF 07/0074/03-EN) k článku 55 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 lze přitom brát v úvahu pouze rozdílové čisté příjmy z investice, přičemž čistým příjmem se rozumí rozdíl mezi příjmy a provozními náklady na dané infrastruktuře. Pokud příjmy nepřevyšují provozní náklady, nemohou se nepřímo (prostřednictvím půjčky či získání investičního kapitálu) podílet na financování investičních nákladů projektu.

Dále je při určování finanční mezery definované v čl. 55 odst. 2) třeba přihlížet pouze k příjmům definovaným jako peněžní příjmy přímo hrazené uživateli. Jiné peněžní příjmy (např. z prodeje vyzískaného materiálu, částí a zařízení) pak nesmí být do určování finanční mezery zahrnuty.

Způsobilé výdaje¹ na projekty vytvářející příjmy nepřevýší současnou hodnotu investičních nákladů, po odečtení současné hodnoty čistého příjmu z investice za konkrétní referenční období, na:

(a) investice do infrastruktury, nebo;

(b) jiné projekty, u kterých lze příjmy předem objektivně odhadnout.

Pokud nejsou pro spolufinancování způsobilé veškeré investiční náklady, přiděluje se čistý příjem v poměrné výši na způsobilé a nezpůsobilé části investičních nákladů.

Dle metodického dokumentu EK-DG REGIO „Pracovní dokument 4 Metodické pokyny pro provedení analýzy nákladů a přínosů“ nesmí být nikdy do nákladů uvažovaných pro určení finanční mezery zahrnuty rezervy na nepředvídané události, jelikož nepředstavují peněžní toky.

Protože se článek 55 zabývá projekty, nikoliv celou sítí, mohou se objevit čisté příjmy. Na úrovni sítě jsou tyto čisté příjmy vyrovnány snížením státní dotace; tato skutečnost se při výpočtu finanční mezery projektů nebere v úvahu.

Ačkoliv čisté příjmy na úrovni sítě neexistují, pro účely EU se výše zmíněný výpočet vztahuje na každý jednotlivý projekt. Obecně lze stanovit, že kdykoliv projekt generuje příjem, výpočet čistého příjmu musí být stanoven přírůstkově.

2.1 Postup při výpočtu finanční mezery u projektů financovaných z EU

- Výpočet, zda projekt generuje čistý příjem
- Výpočet úspor provozních nákladů
- Výpočet finanční mezery

¹ Pro potřeby tohoto dokumentu – mírou podpory EU je myšleno % míry podpory ku celkovým způsobilým výdajům (včetně finanční mezery).

1) Výpočet, zda projekt generuje čistý příjem

Porovnání provozních nákladů (OC) a příjmů plynoucích z poplatků od uživatelů (RBU) na dotčené infrastrukturu během referenčního období.

Pokud je $OC \geq RBU$, dále nepokračujeme - projekt negeneruje čisté příjmy a má nárok na 85% podpory z fondů EU.

2) Výpočet úspor provozních nákladů

Pokyn COCOF (COCOF 07/0074/03-EN) týkající se článku 55 nařízení Rady (EK) č. 1083/2006 stanoví následující: pro výpočet je nutné porovnávat pouze rozdíly **mezi variantami s a bez projektu, které vedou k aktuálním finančním tokům**. Úspory provozních nákladů mohou být ignorovány v případě, že může být doloženo, že byly vykompenzovány stejnou úsporou v provozních dotacích.

Pokud provozní úspory vznikají (zpravidla v případě železničních projektů), postupuje se tak, že na základě nediskontovaných údajů jsou pro každý rok referenčního období projektu včetně realizační fáze vypočteny následující hodnoty:

a) Výpočet úspor provozních nákladů (CS) v případě situací bez a s projektem

Úspory nákladů (CS) = provozní náklady (s projektem) – provozní náklady (bez projektu)

b) Provozní podpora pro různé situace (s/bez projektu) by měla být vypočítána s užitím následujícího vzorce

Provozní podpora (OS) = náklady na údržbu + náklady na řízení – příjmy

c) Výpočet rozdílu v státních podporách v případě situace s/ bez projektu

Snížení provozních podpor (ROS) = OS (bez projektu) – OS (s projektem)

d) Porovnání úspor provozních nákladů (snížení provozních nákladů) se snížením provozních podpor

Pokud $CS^2 \leq ROS$, pak CS nemusí být započítáno do výpočtu finanční mezery.

² Porovnává se absolutní hodnota, neboť dle uvedeného vzorce je úspora nákladů vždy záporná

Úspory provozních nákladů v případě varianty “bez projektu” a možné varianty “s projektem” nepovedou k dodatečnému přílivu finančních prostředků, neboť budou vyrovnány poklesy podpory. Zatímco přírůstková analýza úspor z provozních nákladů může tak být vynechána, budou se tvořit dodatečné příjmy plynoucí z poplatků z dalšího použití komunikace a ty povedou k pozitivnímu čistému příjmu projektu.

Pokud $CS > ROS$ pak rozdíl $CS-ROS$, tj. čistá úspora provozních nákladů, musí být vypočítán jako finanční příjem, resp. záporný diferenční náklad projektu.

Úspory provozních nákladů v případě varianty “bez projektu” a možné optimální varianty projektu povedou k dodatečnému přílivu finančních prostředků.

Součet diskontovaných hodnot čistých úspor provozních nákladů za všechny roky se potom se záporným znaménkem započte při výpočtu nedostatku ve financování do členu „provozní náklady“ (v tabulce E.1.2 velké projektové žádosti v řádku č.9), čímž de-facto dojde k připočtení příjmů.

Pro výše popsané projekty může být použita tabulka níže.

	Optimální varianta projektu				Varianta bez projektu							
	Údržba/ Provozuschopnost	Management/ Provozování	Poplatky za dopravní cestu	Provozní dotace (projekt)	Údržba/ Provozuschopnost	Management/ Provozování	Poplatky za dopravní cestu	Provozní dotace (projekt)	Snížení provozních nákladů - Úspora nákladů (CS)	Snížení provozní dotace (ROS)	Úspory provozních nákladů jsou vyrovnány stejným snížením provozní dotace	Čistá úspora provozních nákladů
rok	A	B	C	$D=(A+B)-C$; Pokud $D<0$ pak $D=0$	E	F	G	$H=(E+F)-G$; Pokud $H<0$ pak $H=0$	$I=(E+F)-(A+B)$	$J=H-D$	Pokud $J>I$ potom ANO Pokud $J<I$ potom NE	$L=I-J$

3) Výpočet finanční mezery

Ve formátu dle tabulky E.1.2 velké projektové žádosti [Příloha XXI Nařízení (ES) č.1828/2006 – Velký projekt, žádost o potvrzení podpory podle článku 39 až 41 Nařízení (ES) č. 1083/2006 (ve znění Nařízení Komise (ES) č. 846/2009)] se při výpočtu finanční mezery postupuje takto:

	Hlavní prvky a parametry		Nediskontovaná hodnota	Diskontovaná hodnota (čistá současná hodnota)
1	Referenční období (roky)	30 let		
2	Finanční diskontní sazba (v %) ³	Realná diskontní míra = 5%		
3	Celkové investiční náklady bez rezerv pro nepředvídatelné události (v EUR, nediskontované)			
4	Celkové investiční náklady (v EUR, diskontované) ⁴			
5	Zbytková hodnota (v EUR, nediskontovaná)			
6	Zbytková hodnota (v EUR, diskontovaná)			
7	Příjmy ⁵ (v EUR, diskontované)			
8	Provozní náklady (v EUR, diskontované)			
Výpočet nedostatku financování ⁶				
9	Čisté příjmy = příjmy – provozní náklady ⁷ + zbytková hodnota (v EUR, diskontováno) = (7) – (8) + (6)			
10	Investiční náklady – čisté příjmy (v EUR, diskontováno) = (4) – (9) (čl. 55 odst. 2)			
11	Míra nedostatku financování (v %) = (10) / (4)			

³ Upřesněte, zda se jedná o reálnou nebo nominální sazbu. Pokud se finanční analýza provádí ve stálých cenách, je nutno použít reálnou finanční diskontní sazbu. Pokud se analýza provádí v současných cenách, je nutno použít nominální diskontní sazbu.

⁴ Investiční náklady by se zde měly uvádět bez rezerv pro nepředvídatelné události v souladu s pracovním dokumentem č. 4.

⁵ Uvádějí se pouze příjmy přímo hrazené uživateli (tj. příjmy z poplatků za dopravní cestu či mýtné).

⁶ Toto se nevztahuje na: 1) projekty, na něž se vztahují pravidla o státní podpoře ve smyslu článku 87 Smlouvy o ES (viz bod G.1), podle čl. 55 odst. 6 nařízení (ES) č. 1083/2006 a 2) pokud jsou provozní náklady vyšší

2.2 EU nebo národní projekt – efektivní alokace fondů

Současné využívání EU a národního kofinancování představuje vyšší nároky na management projektů na národní i EU úrovni. Fondy EU by tak měly být využity pro početně co nejméně projektů s maximálním podílem EU podpory.

K dosažení efektivní správy fondů by měl být dodržen následující postup:

Krok 1:

Definice připravovaného projektu – nezávisle na zdroji financování

Krok 2:

Výpočet finanční mezery dle pravidel EU

Krok 3:

Rozhodnutí o zdroji financování

Projekty s nízkou mírou finanční mezery – lze doporučit financování z národních zdrojů

Projekty s vysokou mírou finanční mezery – lze doporučit financování z finančních zdrojů EU

3 Výjimky

U projektů financovaných pouze z národních zdrojů se finanční mezera nevypočítává. Výpočet finanční mezery je nepovinný, pro projekty financované z národních zdrojů nemá využití.

než příjmy, projekt se nepovažuje za projekt vytvářející příjmy ve smyslu článku 55 nařízení (ES) č. 1083/2006 a v takovém případě prosím ignorujte položky 9 a 10 a stanovte nedostatek financování v úrovni 100 %.

⁷ V případě, že přírůstková hodnota provozních nákladů (řádek 8) je záporná (tj. dochází k provozním úsporám), pak ve shodě s Pokynem COCOF zde tato položka není započítávána za podmínky, že provozní úspory jsou vyrovnány snížením provozní podpory. Pokud v daném případě provozní úspory snížením provozní podpory vyrovnány nejsou, započítávají se provozní úspory (tj. daná přírůstková hodnota provozních nákladů) umenšené o hodnotu snížení provozní podpory (tj. čistá úspora provozních nákladů viz. Porovnání úspor provozních nákladů se snížením provozních podpor na str.5).